

Landsmenn!

Det er i disse dager to år siden den tyske flåte og den tyske arme uten krigserklæring overfalt vårt lille land.

Vi har to års bitre erfaring for hva tysk styre betyr og hva Tysklands seier vil bety for oss i framtiden.

Disse to årene som er gått er historien om en brutal undertrykkelse av enhver personlig overbevisning og en systematisk gjennomført utplyndring av hele det norske naringsliv.

Det er historien om titusen av arbeidere som blir tvunget til å arbeide i industrier og fabrikker som tjener "herrefolkets" krigsmål.

Det er historien om en liten gjeng av forhenverende nordmenn som har forrådt sitt land og beskyttet av tyske bajonetter målbevisst arbeider på å gjennomføre den indre fortyskning av vårt norske samfund, som er Tysklands mål, men som det vet at det ikke kan føre igjennom alene. Denne fortyskingen må gis et norsk stempel. - dette er Quislings oppgave. Aldri har noen nordmann i vår tusenårige historie forrådt sitt land på en så æreløs måte.

Men disse to årene som er gått er også noe annet. Vi så Frankrike bryte sammen og Holland og Belgia, vi så Jugoslavia bli knust, og vi så Hellas for annen gang i historien yte det overmenneskelige. I en heroisk kamp mot en overveldende overmakt sinket det i måneder de italienske og tyske armeer og skaffet Russland en dyrebar frist. For annen gang har Hellas reddet verden fra barbariet.

Og nå i dag er det som vi hører klokke langt borte fra, svakt og vagt når de fram til oss, men vi hører dem: Liberty Bell. Hold ut! Hold ut! Stå sammen! Stå sammen! Frihetens time er nær. Det dages i øst. Stalins armeer står urokkelig, og i vest arbeider et helt industrialisert kontinent dag og natt på de våpen som skal bringe hitlerismen til fall. Og i Europa er Tyskland så isolert som aldri før, omgitt av land som det har trampet ned og som hater det av hele sin sjel og som vil reise seg til siste mann når timen er inne.

Landsmenn! Norge er blitt oss uendelig kjær i disse to årene. Det Norge som er mitt og ditt kan ingen ta fra oss. Det frie, udødelige, udrekelige Norge som vi er stolte av å leve for og dø for om det kreves!

Ned med forræderne! Leve Kongen og Fedrelandet!

- o -

Det rykte som den tyske propaganda har satt ut om at tre tusen norske sjøfolk skulle være arrestert i Amerika er selvfølgelig grepet ut av luften. Det faktiske forhold er at gjennomføringen av de nye mobiliserings- og rekrutteringsbestemmelser i Amerika har ført til at myndighetene har gransket en rekke utlendingers forhold til den amerikanske emigrasjonslov. Det er atskillige utlendinger, både sjøfolk og andre, som i løpet av årene har forsømt å bringe sine papirer i orden, og derfor er det i den siste tiden blitt grepet inn i forholdet. Blant de som er undersøkt var omkring 100 norske sjømenn.

- o -

Ved Universitetet fortsetter favoriseringen av Nasjonal Samlings-studenter. Nasjonal Samlings medisinare blir opptatt uten videre både i første og annen avdeling. Nasjonal Samling-studenter som skulle vente ordinært i 2½ år, blir straks opptatt og ved den anledning ble sønnen til den berømte teaterleder Finn Halvorsen inntatt uten videre.

Hva de dødsdømte lærer oss.

Først lærer de oss at det verste som kan hende et menneske ikke er døden, men at han sviker sin plikt. Alle som er blitt skutt er gått inn i døden uten klage eller frykt, men tvert imot fylt av håp. En time før eksekusjonen gikk de siste 11 dødsdømte til skriftemål og til alters i fengselskirken nede på Akershus. Alle var proget av tro og tillitsfullhet og var glad over at de hadde gjort sin plikt mot Gud, konge og fedreland. Der- nest lærer de oss ikke å hate. De ønsker ikke hevn, men rettferdighet. En av dem sa til sine slektninger like før han ble ført bort: Hat ikke, men bygg Norge i kjærlighet. Endelig lærer de oss det viktigste: at det er vår plikt å sette livet inn. Våre soldater i England gjør det og de allierte gjør det. Disse dødsdømte gjør det og mange, mange andre gjør det. Våre fiender gjør det også, ja endog de som reiser til den norske legion gjør det. De går det ikke an at vi sitter hjemme og venter på at det skal komme noen over Nordsjøen og befri oss. Norge blir aldri mer et fritt land om ikke vi her hjemme også er villig til å sette livet inn. Hver må gjøre sin innsats og ta hvilken som helst risiko som er nødvendig, om det kan koste ham stilling eller frihet eller livet. De som blir skutt dør for oss og istedetfor oss. Deres innsats viser oss veien. Deres død roper på oss, at vi fyller rekkene bak dem. Vi lærer fred over deres minne.

- o -

Svenske aviser har brakt omtale av endel av de nye fagforeningslederne i Norge. Jern- og Metallarbeidernes leder, Birger Amott, ble for et par år siden avskjediget fra sin stilling ved forbundets kontor på grunn av full- Hotell- og restaurantarbeidernes leder, Steffensen, ble tidligere avskje- diget fra det samme forbund på grunn av underslag. Det samme gjelder sekretæren ved den nye faglige sentralorganisasjonen i Bergen, Kommissaren i Tekstilarbeiderforbundet, Haugar, har imidlertid vært straffet med fang- sel for dyreplageri. En av de nye lederne for distriktsorganisasjonene i Oslo og Aker betegnes i politiets papirer som psykopat.

- o -

Hovedmannen for jødeforfølgelsen i Trøndelag var kommissar Landgraf, konto- rist i Forsyningsnemda. Han begynte høsten 1940 å arbeide som angiver for Gestapo. Sommeren 1941 fikk han arbeide med å likvidere jødiske forret- ninger, og det gjorde han ikke uten fortjeneste. 29 slike forretninger ble beslaglagt. Man mener at Landgraf har en del av skylden for henrettel- son av de fem trøndere.

- o -

For en tid siden sendte Øivind Lange ut en pompøs skrivelse til alle kom- munale funksjonærer i Oslo. "Jeg skal lede et kompani i kamp mot bolsje- vismen, het det blant annet. De som vil melde seg som frivillige kunne henvende seg til kaptain Øivind Lange. Ingen meldte seg. Da den stolte kaptain skulle reise til østfronten kom det imidlertid følgende legeer- klæring fra kommunen: Da det er fare for sammenbrudd er kaptain Lange gitt permisjon fra sin stilling som avdelingssjef i Oslo korps. Han skal innlegges på sjukehus. Lange hevet imidlertid sin gasje som avdelings- sjef, kr. 12.600.- pr. år.

- o -

Politimesteren i Ålesund har fått forespørsel fra sentraladministrasjonen om han kunne avgi noen politikonstabler. Det kunne han ikke, så han, for en tredjedel av hans styrker var reist til England.

- o -

Nr. 2.

LIBERTY BELL

2527

A 1

Utkommer lørdager.

27/4. Mappe 70
Ekspl. 2-A.
Arg. 1942
O.V. 2034
Jfr. 1/2

Verden har opplevd mange tidehvert og mange revolusjoner, men aldri har den vært vitne til en politisk aksjon som har hvilt på et så fattig åndsinnehold som nazismen.

Den er i virkeligheten et systematisk bedrag av enorme dimensjoner.

For nazismen ligger i det hele tatt ikke på annet grunnlag enn makten. Den er i virkeligheten den gamle prøyssiske imperialisme i ny forklædning, en imperialisme så urettelig i sine mål og så brutal og redselsfull i sine midler at østens despotisme og middelalderens inkvisi- sjoner blir bleke skygger jämført med den.

Nazismen er tilven i fåreklær og den "europæiske nyordning" intet annet enn et forsøk på å dekke over Tysklands virkelige hensikter med denne fortrykkelige krigen, et lett gjennomskuelig forsøk på å gi dets anmassende erobringer og undertrykkelsespolitikk en ideologisk og moralsk basis.

Eller er det noen som lenger tror at den nasjon som utslettet Østerrike, som utslettet Tsjekkoslovakiet, som myrdet Polen, som trampet Norge under fot, som voldtok Nederlandene og Belgia og skjendet selve fri- hetens arnested Hellas, - er det noen som er i tvil om arten av den frihet som innledes under slike auspisier?

Sannheten er at en tysk seir betyr åndelig slaveri for hele Europa, også for det tyske folk selv, og økonomisk slaveri for generasjoner for alle land utenfor det tredje rike. Vi kjenner hovedlinjene i den øko- nomiske organisasjon som det seirende Tyskland vil diktere det "befridde" Europa: I mellom Europa et sterkt industrialisert Tyskland, som strutter av våben og hvis fabrikker på korteste varsel kan gå over til krigsproduksjon, og ellers i Europa degraderte vasallfolk, agrarstater uten fabrikker, uten enhver mulighet eller noe håp om noengang å kunne reise seg mot undertryk- keren.

Sannelig: Histerien gjentar seg. En romersk imperialist, Caius Julius Caesar, som levde for to tusen år siden, sa om germanene at de regnet det for en heder å legge så store ødemarker som mulig mellom seg selv og sine naboer.

Åndelig sett har Hitlerismen virkelig gjort dette gammelger- manske ideal. For det er ingen kontakt, ingen bærende bro mellom Hitlers Tyskland og det kultiverte Europa, bare en ørken hvor alt høyere liv for- komer.

Et seirende Tyskland slipper aldri sitt tunge tak på Norge, hovedhjørnesteinen som det selv sier i det europeiske kontinents kamp mot Amerika, landet med de naturlige flåtebasen og støttepunkter. Det slipper aldri sitt færgreep på den norske industri, vår vannkraft, vår handelsflåte. Det blir Hansaens utrylndring på ny i veldig øket målestokk og det blir først og sist vår fullstendige utsløttelse som folk og statlig individ.

Landsmenn! Glem aldri at Tyskland's seir er døden for alt som vi har kjært, vårt land, vårt folk, våre hjem, vår frie tanke! Tysklands rolle i et tyskdominert Europa er edderkoppens i spindelveven. Men Tyskland kan ikke seire! Hold ut, landsmenn! Husk halve kampen avgjøres på den åndelige fronten. Vi vil stå sammen til seiren er vår!

- o -

Rapport om skolene.

Skolesituasjonen har vært uklar, men ser i øyeblikket omtrent slik ut. Bortsett fra Oslo og Aker kommuner hvor all undervisning er forbudt, er skolene i Oslo og Hamar bispedømme kommet i gang. Lærerne har sendt inn ny erklæring til Departementet om at de ikke kan betraktes som medlemmer

av lærersambandet. Det undervises uten lønn (lønnskvittering er innmeldelse), og ingen overtar undervisningen for de fengslede lærere. I de øvrige deler av landet er undervisningen ikke gjenopptatt på skolene. Dets er undervisningen forbudt, dels undervises av lærerne hjemme; hos private i partier o.s.v. Lærerskolene har fått fri og lærerskoleeksamen avlegges på grunnlag av forhåndskaraktarer.

Artium.

I enkelte aviser utenbys (f.eks. Stavanger og Trondheim) var innrykket annonser om at artium bare kan avlegges av medlemmer av NS. Universitetet har gjennom en deputation til Kirke- og undervisningsdepartementet protestert mot dette og bebudet at Universitetet ikke kan motta studenter på disse premisser. Undervisningsrådet nekter å organisere eksamen. Departementet har gitt etter og sagt at modellelsene, som forøvrig skal være utsendt direkte fra partiets fylkesorganisasjoner, skal trekkes tilbake (men ikke offisielt).

Stillingen er meget alvorlig for de fengslede lærere. 750 fanger fra det svenske Norge ble etter delvis redselsfulle transporter samlet på Jørstadmoen, en fangoleir utenfor Fåberg ved Lillehammer. Transporten fra Grini begynte kl. 6 morgen ved 540 mann på 15 godsvogner.

Reisen varte i 22 timer. De kom fram kl. 4 neste morgen. Det var ikke ordnet med noe arbete og de hygieniske forhold var skrekkelige. Jernbanefolk forteller at urinen rant av vognene. Fra Fåberg måtte de gå til fots med koffertene og oppakning hele veien til Jørstadmoen, et godt stykke vei å gå etter en slik reise. På Jørstadmoen har forholdene vært slik at enkelte sammenbrudd ikke har vært til å unngå. Det har vært ca. 45 frigivelser fra Jørstadmoen hittil. Av disse er det ca. 25 som har gitt opp og skrevet seg inn i Lærersambandet. 70 fanger ble ført tilbake til Grini, denne gangen i personvogner, men en uendelig langvarig og trist reise. Forgjeves fram møte av pårørende både på Loengen og Lysaker. Meget brutal behandling av publikum. Soldatene jaget dem vekk med slag og spark. 500 fanger ble ført fra Jørstadmoen til Trondheim tirsdag

aften den 14. ds. kl. 4, antagelig bestemmelsessted Kirkenes. Forholdene var straks meget illevarslende ombord. Nedenstående telegram ble sendt til Quisling fra fylkesmannen i Sør-Trøndelag som er NS:

"Lærertransport med vel 500 lærere plus vaktmannskap skal avgå i aften med /s Skjerstad fra Trondheim. De hygieniske forhold ombord er overordentlig slette, ifølge rapport fra medlem av NS, dr. Rian, Reitgjerdets asvl. Flere kan ikke engang ligge om natten, men må stå, da Skjerstad bare har plass til 250 personer. Mange av lærerne er meget syke av lungebetendelse, mavesår, astma, bronchit, hjerneblødning, sinnsyke. Det er to klosetter for samtlige. Kjøkkenets kapasitet er kun for 250, og kan ikke makte forpleining på reisen. Vannforsyningen er helt utilstrekkelig. Kanteinen fraskrev seg ansvaret for transporten. Livhelter helt utilstrekkelig. Flere ønsker innmelding i Lærersambandet. Foreslår lageundersøkelse av samtlige lærere".

Telegrammet som er økte i seg selv må allikevel oppfattes med forbehold. Hensikten har sikkert vært å skremme. Likevel foreligger pålidelige vitnesbyrd om at beskrivelsen av d/s Skjerstad er fullstendig korrekt, og at en transport på 500 mann i den lille båten må bli en fryktelig historie. 2 timer før Skjerstads avgang fra Trondheim ble lærerne i Trondheim sammenkalt til møte under NS-skoleleder Skarland. Der ble gitt en rystende beskrivelse av forholdene hos de fangne, og sagt at hvis ikke alle lærerne i Trondheim straks meldte seg inn i Lærersambandet, ville de bli sendt ombord til de andre. Det ble også fra Trondheims lærerne rikstelefontert til Oslo etter orientering. Men innen det kom svar, var Skjerstad avgått. Fronten i Trondheim ubrutt.

Opprinnelig het det at tyskerne ikke sto bak aksjonen mot lærerne og prestene. Alt tyder på at tyskerne nå overtar dette og statuerer eksempler. Henrettelser anses ikke lenger for gunstig. Det er bedre å la folk dø av tilsvinnelatende naturlige årsaker.

Hva har du gjort for lærerne? Hvor meget av ditt daglige utkomme og velvære har du ofret for dem som er villige til å ta alle lidelsene på seg?

Her er en karakteristikk fra det sveitsiske blad "National-Zeitung" i Basel, som utkommer på tysk. Det bringer en lang artikkel under overskriften Vidvan Quisling, der det heter:

I disse dager husker man på at det er gått to år siden Norge mistet sin frihet og sank ned i et fremmed herredømmes mørke. Norge var ikke det første land som led denne skjebne, og flere har senere opplevd det samme. Men i intet land har det tidligere hendt, og i meget få land hendte det senere at landets egne i fedrelandets høyeste nød rakte fienden en hjelpende hånd og stillet seg hindrende i veien for sitt folks motstand. Denne handletåte og den indre innstilling som den sprang ut av er ikke blitt godtatt av nordmennene. Men den manns navn, som i den grad skiller seg ut fra sitt lands oppfatning av nasjonal ære, vil få udsadelighet. De kommende generasjoner i Norge vil kjenne til det og levere det videre. Det vil ikke mer kunne fjernes fra vår kulturverdens historie. Den som er av samme stønning som ham vil bli kallt som ham, den som ikke er som ham vil nødig høre hans navn. Alle disse i dag er det slik at mange av dem som kjemper på samme side som ham har seg fritatt for å bli nevnt i samme åndedrett som ham. Han sitter i Oslo og heter Quisling.

Hva er det for et menneske som med en slik selvbevissthet setter seg opp mot det overveiende flertall av sine medborgeres ønsker, tradisjoner og forhåpninger.

Plødet skildrer deretter Quislings liv og hans mislykte rolle som politiker i denne invasjonen og skriver: Det synes som om ingenting sto i veien for Quisling for å vinne sitt folk, men det var ingen mulighet for det. Folkets hjerte var lukket og jo voldsommere og sterkere han barbet på, desto større ble den indre motstand mot ham. I dag styrer han Norge, men flertallet av nordmennene anerkjenner ham ikke. Han står i spissen for en regjering, men han har ikke noe folk som vil la seg føre av ham. Han oppnår intet ved taler, intet ved trusler og intet ved voldshandlinger. Størstedelen av det norske folk betegner ham som en quisling, som en quisling vil han bli stående for sitt folk og for alle folk som elsker friheten.

- o -

Ifølge meddelelse fra skoleinspektøren i Oslo er det bare 250 elever som er møtt fram til skoleundervisningen. Med de lærere som has til rådighet, kan undervisningen settes i gang for i alt 350 elever i Oslo. Det er alt som kan tas i hele Oslo.

- o -

Et bevis på tyskernes nervøsitet over utviklingen i Norge, er at det nå oppgis at de har tilsammen åtte divisjoner i landet.

- o -

Et sydafrikansk blad skriver:

Den 9. april er to-årsdagen for den tyske invasjon i det fritbetskende og nøytrale Norge. 9. april betegner vendepunktet i denne krigen. Østerrike, Tsjekoslovakiet og Polen hadde tyske minoriteter. Men det var ingen tyske minoriteter i Norge. Og trass i tyskernes overlegenhet i styrke, gjorde Norge motstand så lenge som i to måneder. I to år har Norge vært okkupert av nazi-forbrytere. I to år har verden fått beskjeid om hva nazi-herredømme betyr. Og tross alt kjemper Norge videre i samme ånd som kong Håkons ord: "Jeg nekter å tro at friheten ikke skal bestå."

Tilslutt skriver avisen: Tusner av nordmenn er kommet seg over til England. Den norske handelsflåten som er en betydelig støtte i oceanfarten yter en uunnværlig hjelp i Atlanterhavsslaget, og Norges innsats er en oppmuntring for hele den siviliserte menneskehet, og den vil stråle i historien.

- o -

VÆR PÅ VAKT!

§ 2 i NS program lyder: Nasjonens kultur og næringsliv ordnes i selvstyrende yrkeslag (laug) som danner binneleddet mellom den enkelte og staten, under statens kontroll. Et riksting av yrkeslagene organiseres og gis innflytelse på rikets styre. NS har hittil forsøkt å organisere først lærerne og så juristene. Denne organisering er en nødvendig forutsetning for at NS skal få utøve den fulle makt, d.v.s. også føre utenrikspolitikk, slutte fred, erklære krig, mobilisere.

I midten av mars ble der holdt et hjemmelig gruppemøte av NS tillitsmenn under ledelse av minister Linnestad. Der ble planlagt et kup til 1. mai. Da skal alle yrkesgrupper være lokket inn i et stort samband, og 1. mai skal bli feiret som arbeidets dag av de overrumplede arbeidere. I spissen for hver gruppe skal stå en NS mann, og over ham en tysker. Metodene ble grundig drøftet. Det ble anbefalt frem for alt å forvirre ofrene, som hverken skal vite ut eller inn. Man skal nærme seg på en tillitsvekkende måte, frem for alt bruke deres eget uttrykkssett. "Da jeg innkallte lærerne," sa møtets leder, "så kom de." Han hevdet at det skyldtes et utryddelig instinkt i det norske folk til å lyde loven, og dette måtte NS utnytte. Enhver samtale må begynne innenfor cifrets egen forestillingskrets, så gjelder det å få ham ut på glattisen. En skal true og lokke ettersom det passer. NS må ikke betenke seg på å gjøre svart til hvitt, på å komme med en hvilkensomhelst løgn, eller oppdiktet historie, falske underskrifter og dokumenter. Folk skal om nødvendig behandles enkeltvis, og en må få vedkommende til å tro at mange (helst navngitte) har gått inn i sambandet. Hjemmelige direktiver for aksjonen er gått ut til lokale NS myndigheter. Funksjonærene ved et kontor i Oslo vet at det fra 1. mai skal få et nytt lønnstøkk, en går ut fra at dette er sambandskontingent.

Vi har allerede en del typiske eksempler. Rektor Lødrups brev til lærerne om å gå inn i sambandet, Orvar Sæthers tillitsvekkende brev til foreldrene. I mange bygder forteller NS lærerne at nå har nesten alle gått seg særlig på isolerte steder. Slike meldinger er også sendt over Oslo radio. De prøver å gi det utseende av splittelse i den norske leir. I enkelte byer er alle norsksinnede lærere blitt arrestert på en enkelt nær. Denne ene blir satt i samme stilling som nazistene. I melding 7. april om gjenåpningen av skolene, stilles Oslo og Hamar bispedømmer i en særstilling. Alt dette er ledd i forvirringskampanjen. Trusler blir anvendt i telegraf til prestene 9. april.

Følgende anonyme brev er sendt til en rekke lærere:

Konfidensielt.

Desverre har aksjonen mot å stå som medlem av Norges Lærersamband nå tatt en uforutsett og en for lærerne ugunstig vending, idet statsmaktene synes å ville bruke et hvert tenkelig middel i retning av tortur. Da dette under de nå ondrede forhold må antas at motstanden ikke tjener noen hensikt, vil en tilråde samtlige lærere som har protestert mot å stå som medlemmer av Norges Lærersamband straks telegrafisk avgir følgende erklæring adressert til Norges Lærersamband, Kristian augustsgt. 19, Oslo:

"Jeg betrakter meg som medlem av Norges Lærersamband i samsvar med lov av 5. februar 1942 under forutsetning at Norges Lærersamband ikke pålegger meg oppgaver som strir mot min samvittighet og overbevisning." Denne erklæring sendes uoppholdelig til 5 av Deres kolleger som igjen distribuerer den videre. Bruk ikke telefonen.

Dette er altså NS nyeste kempemiddel. I de kommende uker må folk i alle yrker være på vakt. Husk at der kan lages fingerte hjemmelige skrivelser. De kan forsøke å overrumple oss på måter vi ikke har forutsatt.

Utkommer Lørdager.

Verden har opplevd mange tidekverv og mange revolusjoner, men aldri har den vært vitne til en politisk aksjon som har vilt på et så fattig-årsinnhold som nazismen.

Den er i virkeligheten et systematisk bedrag av enorme dimensjoner.

For nazismen bygger i det hele tatt ikke på annet grunnlag enn makten. Den er i virkeligheten den gamle prøysiske imperialisme i ny ferkledning, en imperialisme så umettelig i sine mål og så brutal og redselstall i sine midler at østens despotisme og middelalderens inkvisisjoner blir bloke skygger jämført med den.

Nazismen er ulven i fåreklær og den "europæiske nyordning" intet annet enn et forsøk på å dekke over Tysklands virkelige hensikter med denne forbytteriske krigen, et lett gjennauskuelig forsøk på å gi dets anmassende erobring og undertrykkelsespolitikk en ideologisk og moralsk basis.

Eller er det noen som lenger tror at den nasjon som utslette østerrike, som ødeløst Tsjekkoslovakiet, som myrdet Polen, som krenket Norges jord, som veltok Nederlandene og Belgia og skjendet selve frihetens arnested Hellas, - er det virkelig noen som er i tvil om arten av den frimot som innledes under slike auspisier?

Sannheten er at en tysk seir betyr åndelig slaveri for hele Europa, også for det tyske folk selv, og økonomisk slaveri for generasjoner for alle land utenfor det tredje rike. Vi kjenner hovedlinjene for den økonomiske organisasjon som det seirende Tyskland vil diktere det "befriete" Europa: I Mellomeuropa et sterkt industrialisert Tyskland, som strutter av våpen og hvis fabrikker på korteste varsel kan gå over til krigsproduksjon, og ellers i Europa degraderte vasallfolk, agrarstater uten fabrikker, uten enhver mulighet eller noe håp om neengang å kunne reise seg mot undertrykkeren.

Sannelig: Historien gjentar seg. En romersk imperialist, Gaius Julius Caesar, som levde før to tusen år siden, sa om germanene at de regnet det for en heder å legge så store ødemarker som mulig mellom seg selv og sine naboer.

Åndelig sett har Hitlerismen virkelig gjort dette gammelgermanske ideal. For det er ingen kontakt, ingen bærende bro mellom Hitlers Tyskland og det kultiverte Europa, bare en ørken hver allt høyere liv forkjemper.

Et seirende Tyskland slipper aldri sitt tunge tak på Norge, hovedhjørnesteinen som det selv sier i det europeiske kontinents kamp mot Amerika, landet med de naturlige flåtebasen og støttepunkter. Det slipper aldri sitt jerngrep på den norske industri, vår vannkraft, vår handelsflåte. Det blir Hansaens utplyndring på ny i veldig øket målestakk og det blir først og sist vår fullstendige utslettelse som folk og statlig individ.

Landsmenn! Glemm aldri at Tysklands seir er døden for allt som vi har kjært, vårt land, vårt folk, vårt hjem, vår frie tanke! La denne visshet stå på dette vår vilje.

LEVE KONGEN OG FEDRELANDET!

- o -

Rapport om skolene.

Skolesituasjonen har vært uklar, men ser i øyeblikket slik ut: Bortsett fra Oslo og Aker kommuner, hver all undervisning er forbut, er skolene i Oslo og Hamar bispedømmer kommet igang. Lærerne har sendt inn ny erklæring om at de ikke kan betraktes som medlemmer (Fert. neste side)

- o -

27/4
Mappe 70
Eksp. 1. avg. 1942
Arg. 1. avg. 1942
O.V. 2. avg. 1942
Jfr.

av lærersambandet. Det undervises uten lønn (lønnskvittering er innmeldelse), og ingen overtar undervisningen for de fengslede lærere. I de øvrige deler av landet er undervisningen ikke gjenopptatt på skolene. Dels er undervisningen forbudt, dels undervises av lærerne hjemme, hos private i partier o.s.v. Lærerskolene har fått fri og lærerskoleeksamen avlegges på grunnlag av forhåndskaraktarer.

Artium.

I enkelte aviser utenbys (f.eks. Stavanger og Trondheim) var innrykket annonser om at artium bare kan avlegges av medlemmer av NS. Universitetet har gjennom en deputasjon til Kirkedepartementet protestert mot dette og bebudet at Universitetet ikke kan møtte studenter på disse premisser. Undervisningsrådet nekter å organisere eksamen. Departementet har gitt etter og sagt at meddelelsene, som forøvrig skal være utsendt direkte fra partiets fylkesorganisasjoner, skal trekkes tilbake (men ikke offisielt).

Stillingen er meget alvorlig for de fengslede lærere. 750 fanger fra det samfunnsfjendske Norge ble etter delvis redselsfulle transporter samlet på Jørstadmoen, en fangeleir utenfor Fåberg ved Lillehammer. Transporten fra Grini begynte kl. 6 morgen ved 540 mann på 15 godsvogner. Reisen varte i 22 timer. De kom fram kl. 4 neste morgen. Det var ikke ordnet med noe utreise og de hygieniske forhold var skrekkelige. Jernbanefolk forteller at urinen rent av vagnene. Fra Fåberg måtte de gå til fots med koffertene og oppakning hele veien til Jørstadmoen, et godt stykke vei å gå etter en slik reise. På Jørstadmoen har forholdene vært slikt at enkelte sammenbrudd ikke har vært til å unngå. Det har vært ca. 45 frigivelser fra Jørstadmoen hittil. Av disse er det ca. 25 som har gitt opp og skrevet seg inn i Lærersambandet. 70 fanger ble ført tilbake til Grini, denne gangen i personvogner, men en uendelig langvarig og trist reise. Førgiøves framrykte av pårørende både på Loengen og Lysaker. Meget brutal behandling av publikum. Soldatene jaget dem vekk med slag og spær. 500 fanger ble ført fra Jørstadmoen til Trondheim tirsdag aften den 14. ds. kl. 4, antagelig bestemmelsessted Kirkenes. Forholdene var straks meget illevarslende ombord. Nedanstående telegram ble sendt til Quisling fra fylkesmannen i Sør-Trøndelag som er NS:

"Lærertransport med vel 500 lærere plus vaktmannskap skal avgå i aften med /s Skjerstad fra Trondheim. De hygieniske forhold ombord er overordentlig slette, ifølge rapport fra medlem av NS, dr. Rian, Reitgjerdets asyl. Flere kan ikke engang ligge om natten, men må stå, da Skjerstad bare har plass til 250 personer. Mange av lærerne er meget syke av lungebetennelse, mavesår, astma, bronchit, hjerneblødning, sinnsyke. Det er to klossetter for samtlige. Kjøkkenets kapasitet er kun for 250, og kan ikke makte forpleining på reisen. Vannforsyningen er helt utilstrekkelig. Kaptainen fraskrev seg ansvaret for transporten. Livbelter helt utilstrekkelig. Flere ønsker innmelding i Lærersambandet. Foreslår løseundersøkelse av samtlige lærere".

Telegrammet som er ekte i seg selv må allikevel oppfattes med forbehold. Mensikten har sikkert vært å skremme. Likevel foreligger nålitelige vitnesbyrd om at beskrivelsen av d/s Skjerstad er fullstendig korrekt, og at en transport på 500 mann i den lille båten må bli en fryktelig historie. 2 timer før Skjerstads avgang fra Trondheim ble lærerne i Trondheim sammenkalt til møte under NS-skoleleder Svarland. Der ble gitt en rystende beskrivelse av forholdene hos de fangne, og sagt at hvis ikke alle lærerne i Trondheim straks meldte seg inn i Lærersambandet, ville de bli sendt ombord til de andre. Det ble også fra Trondheims lærerne rikstelefonert til Oslo etter orientering. Men innén det kom svar, var Skjerstad avgått. Fronten i Trondheim ubrutt.

Opprinnelig het det at tyskerne ikke sto bak aksjonen mot lærerne og prestene. Alt tyder på at tyskerne nå overtar dette og statuerer eksempelvis. Forrettelser anses ikke lenger for gunstig. Det er bedre å la folk dø av tilsvindelende naturlige årsaker.

Hva har du gjort for lærerne? Hvor meget av ditt daglige utkomme og velvære har du ofret for den som er villig til å ta alle lidelser på seg? Lærerne trenger penger om fronten skal holdes. Gi hva du evner og gi hver måned.

1. Årg.

LIBERTY BELL

3031

Utkommer lørdager.

Det lager seg til vår igjen i vårt herlige gamle land. Alleene er så smått begynt å se over garderoben, kastanjetrærerne i Bygdø Alle har fått de første glinsende knoppene, om en uke springer de ut og det eviggamle under er i sving igjen!

Aldri har vi stundet slik mot våren som i år, for aldri har vinteren så langt vi kjenner historien vært så lang og knugende. Vinter og mørke er demoners og skadevetters tid, i lys og sommer blir de til stein, så sier vår norske folketro, - og føler vi ikke alle at den har rett? For det er noe i luften i disse dagene som er så uendelig styrkende, alt som gror og knoppes har et bud til oss: opp med hodet, min venn, timen er inne!

Rundt om i de voldtatte landene i Europa sitter tause millioner, en vånenløs her, men en farlig her - for den går ikke på akkord med seg selv, den går om det trengs, men overgir seg ikke! Vånenløs? Ikke helt, for det er disse talløse millioner som skaper opinionen, disse mektige åndens forsvarsverker som tanks og bomber ikke kan tilintetgjøre.

Og alle disse millioner føler i dag det samme som vi: at nå dages det igjen i vårt gamle Europa. Det er det som er det store skille mellom Hitler, Mussolini og deres ettersnakker Quisling og oss: de kjemper for sin personlige maktstilling, forklædt som idealister og moralister, vi kjemper for verdier som gjør livet verd å leve for alle: et personlig livssyn, religiøs, politisk og individuell frihet. De tvinger igjennom et orientalsk statsystem som slavebinder folkets store masse, vi kjemper for et statsideal som er grodd opp av Hellas hellige jord og prøvet og lutret i motgang og medgang gjennom to tusen år.

Det er dette barbariske despoti som Quisling og hans folk nå vil tvinge inn på det norske folk. Et despoti som gir ham selv og hans laketer toppstillingene i det tyskdominerte Norge. Og for disse sølvrenger svik er denne mann seg selv, sin hederlige familie, sitt folk og dets tusenårige historie. For å redde sitt folk og sitt land, heter det. For å redde sitt folk og sitt land demobiliserte han den norske arme da fienden sto i landet, og desorganiserte det norske forsvar. Å nei, dette er ikke det som skal hjelpe ham nå oppgjørets dag. Det er så gjennomskuelig som hans argument at NS som det heter med en impotent gløse er det "statsbærende parti" og derfor skal bestemme landets skjebne. Det er riktig at NS er det statsbærende parti, men et tysk, ikke norsk statsbærende parti, tolerert og støttet opp av tysk politikk og tyske bajonetter for å fremme tyske formål. Et parti som alt har akseptert fremmedstyret. Dette partiet har ikke lov til å ta ordet nasjonal i sin munn.

Landsmenn! Det som har vært, har vært ondt og vår nasjonstid er ikke slutt, men vi skal bare det som ennå måtte komme med den samme tro og den samme fasthet som den tapre menighet som levde sitt fattige liv i katakombene og endte det på korset og på arenaen. Den som tarer sitt liv skal vinne det!

Hitler har proklamert at den tyske fronten har holdt - tross den russiske vinteren. Den har holdt, men med hvilke ofre! Men Hitler glemmer en annen front som ikke har holdt i samme grad, den indre tyske front. Når Tysklands selvbestaltede diktator finner det nødvendig å søke riksdagens samtykke til å skride inn mot opposisjonelle elementer, da må vi derav slutte for det første at opposisjonen er meget sterk og at den må søkes høyt opp i samfunet.

Men en front gis det som har holdt, og det er den norske! Den står så fast og ubrutt som aldri før og skal gjøre det til den siste tyskeren er fordrevet fra Norges jord!

Vi bringer her et utdrag av Edens tale til Norge den 9. april:

Det er i dag to år siden Hitler angrep Norge. Det var som ingenting sto i veien for ham som ville erobre verden. Han visste at han ikke kunne få Norge til å føye seg etter hans vilje og han bestemte seg derfor til å tvinge Norge til underkastelse. Til Norges evige heder kjempet landet med alle de våpen de rådte over. Skjønt Hitler har besatt Norges jord, så øker Norges ære til å kjempe mot Hitler for hver dag.

I mai 1940 var to destroyere, en undervannsbåt og noen mindre fartøyer alt det den norske marine rådte over. I dag vaier norske vimpler over 60 krigsfartøyer. Ustanselig tar de sin tapre del i kampen mot fiendens flåte. Aldri har den norske flåte i sin lange og stolte historie spilt en mer ærerik rolle enn i denne kamp. Mange hundre norske skip på i alt over 3 $\frac{1}{2}$ mil. tonn pløyer havens dag og natt i all slags vær for sitt fedrelands sak, for alle frie menns sak. Og dere som er hjemme i Norge, dere har kanskje det tyngste lodd av alle. Vi vet hva dere må gjennomgå. Vi vet hvordan tyrannen herjer, og vi vet hvordan dere brenner av lengsel etter den dag da friheten skal venne tilbake. Jeg sender hver enkelt av dere en hilsen og byldest fra alle mine landsmenn som ser opp til dere. Dere vet av egen erfaring bedre enn noen at dette er en krig mot slaveri, brutalitet og hadenskap, en krig mot ondskap og mørkets makter. Dere har lært hva den nazistiske ideologi og den såkaltte nyordning betyr: hele vårt sinn lagt i lenker. Av dyrekjøpt erfaring kjenner dere verdien av det som president Roosevelt en gang kalte "de fire friheter". Frihet for trykk og tale, frihet til å dyrke sin Gud, friheten uten savn og friheten uten frykt. Dette kjemper dere nå for, våpenløse, men med styrken av tro og vilje. Den dyrekjøpte erfaring vil styrke dere til fortsatt kamp med alle de midler dere når over, mot Hitler og mot de få landsmenn som har forrådt sitt hjemland og gått i hans tjeneste. Hitler og hans menn er hatet over hele Europa fra Nord-Norge til Syd-Hellas. Et Hitlers og Quislings Europa kan ikke bestå. Marerittet vil forsvinne. Dere og utallige andre i hørtatte land går bare og venter på befrielsens dag. Kampen kan ennå bli lang og vil sikkert bli hard, men den dagen vil komme. Tysklands militærmakt vil bli knust og frihet vil igjen råde i Europa.

- o -

Stockholmsavisen "Dagens Nyheter"s Oslokorrespondent skriver:

"Det er en alminnelig oppfatning at visse kredser innen det tyske Reichskommissariat anser den såkaltte Quisling-regjering for å være en fullstendig fiasko, og at de bare av taktiske grunner tillater ham å bevise sin udugelighet i praksis. Deretter vil et nytt system lettere kunne gjennomføres. Dette menes å være forklaringen på tyskernes passivitet overfor Quislings aktivitet ved å utstede nye lover og forordninger uten hensyn til grunnloven."

- o -

En korrespondent i "New York Times" skriver:

"Den økonomiske status i Norge er meget alvorlig. På to år har tyskerne tatt 20% av all nasjonaleiendom, de har lagt beslag på 25% av all nasjonalinntekten, og trukket fire og en kvart million dollars ut av de sne sielle hemmelige fond i Norges bank. Og, skriver korrespondenten, Norge som før var et land som var vel forsynt med alle ting, er nå på randen av hungersnød. Nå får befolkningen, istedenfor det nødvendige gjennomsnittet på 2900 kalorier som anses å være nødvendig til livets opphold, bare 1,175 kalorier pr. dag.

- o -

Dødsfarten.

Naziressen skriver daglig om de norske skipsforlis i Atlanterhavet. I tanke og forekommer det navn på skip som ikke finnes i det norske skipsregister. Enkelte navn er gjentatt inntil tre ganger, og enkelte skip er tilbakebrevet av engelskmennene, f.eks. M/S Kitty Brøvig i Det indiske hav.

1. årg.

LIBERTY BELL

Nr. 3.

Utkommer lørdager.

Det lager seg til vår igjen i vårt herlige gamle land. Alleene er så smått begynt å se over garderoben, kastanjetrærne i Bygdø Alle har fått de første glinsende knoppene, om en uke springer de ut og det eviggamle under er i sving igjen!

Aldri har vi stundet slik mot våren som i år, for aldri har vinteren så langt vi kjenner historien vært så lang og knugende. Vinter og mørke er demoners og skadevetters tid, i lys og sommer blir de til stein, så sier vår norske folketro, - og føler vi ikke alle at den har rett? For det er noe i luften i disse dagene som er så uendelig styrkende, alt som gror og knoppes har et bud til oss: opp med hodet, min venn, timen er inne!

Rundt om i de voldtatte landene i Europa sitter tause millioner, en våpenløs her, men en farlig her - for den går ikke på akkord med seg selv, den går om det trengs, men overgir seg ikke! Våpenløs? Ikke helt, for det er disse talløse millioner som skaper opinionen, disse mektige åndens forsvarsværker som tanks og bomber ikke kan tilintetgjøre.

Og alle disse millioner føler i dag det samme som vi: at nå dages det igjen i vårt gamle Europa. Det er det som er det store skille mellom Hitler, Mussolini og deres ettersnakker Quisling og oss: de kjemper for sin personlige maktstilling, forklædt som idealister og moralister, vi kjemper for verdier som gjør livet verd å leve for alle: et personlig livssyn, religiøs, politisk og individuell frihet. De tvinger igjennom et orientalsk statssystem som slavebinder folkets store masse, vi kjemper for et statsideal som er grodd opp av Hellas hellige jord og prøvet og lutret i motgang og medgang gjennom to tusen år.

Det er dette barbariske despoti som Quisling og hans folk nå vil tvinge inn på det norske folk. Et despoti som gir ham selv og hans lakeier toppstillingene i det tyskdominerte Norge. Og for disse 30 sølvnenger svik er denne mann seg selv, sin hederlige familie, sitt folk og dets tusenårige historie. For å redde sitt folk og sitt land, heter det. For å redde sitt folk og sitt land demobiliserte han den norske arme da fienden sto i landet, og desorganiserte det norske forsvar. A nei, dette trikket skal ikke hjelpe ham på oppgjørets dag. Det er så gjennomskuelig som hans argument at NS som det heter med en impotent gløse er det "statsbærende parti" og derfor skal bestemme landets skjebne. Det er riktig at NS er det statsbærende parti, men et tysk, ikke norsk statsbærende parti, tolerert og støttet opp av tysk politikk og tyske bajonetter for å fremme tyske formål. Et parti som alt har akseptert fremmedstyret. Dette partiet har ikke lov til å ta ordet nasjonal i sin munn.

Landsmenn! Det som har vært, har vært ondt og vår nasjonstid er ikke slutt, men vi skal bare det som ennå måtte komme med den samme tro og den samme fasthet som den tapre menighet som levde sitt fattige liv i katakombene og endte det på korset og på arenaen. Den som taper sitt liv skal vinne det!

- o -

Hitler har proklamert at den tyske fronten har holdt - tross den russiske vinteren. Den har holdt, men med hvilke ofre! Men Hitler glemmer en annen front som ikke har holdt i samme grad, den indre tyske front. Når Tysklands selvbestaltede diktator finner det nødvendig å søke riksdagens samtykke til å skride inn mot opposisjonelle elementer, da må vi derav slutte for det første at opposisjonen er meget sterk og at den må søkes høyt opp i samfunet.

Men en front gis det som har holdt, og det er den norske! Den står så fast og ubrutt som aldri før og skal gjøre det til den siste tyskeren er fordrevet fra Norges jord!

Vi bringer her et utdrag av Edens tale til Norge den 9. april:

Det er i dag to år siden Hitler angrep Norge. Det var som ingenting sto i veien for ham som ville erobre verden. Han visste at han ikke kunne få Norge til å føye seg etter hans vilje og han bestemte seg derfor til å tvinge Norge til underkastelse. Til Norges evige heder kjempet landet mot alle de våpen de rådte over. Skjønt Hitler har besatt Norges jord, så øker Norges ære til å kjempe mot Hitler for hver dag.

I mai 1940 var to destroyere, en undervannsbåt og noen mindre fartøyer alt det den norske marine rådte over. I dag vaier norske vimpler over 60 krigsfartøyer. Ustanselig tar de sin tapre del i kampen mot fiendens flåte. Aldri har den norske flåte i sin lange og stolte historie spilt en mer ærerik rolle enn i denne kampen. Mange hundre norske skip på i alt over 35 mil. tonn pløyer havene dag og natt i all slags vær for sitt fedrelands sak, for alle frie menns sak. Og dere som er hjemme i Norge, dere har kanskje det tyngste lodd av alle. Vi vet hva dere må gjennomgå. Vi vet hvordan tyrannen herjer, og vi vet hvordan dere brenner av lengsel etter den dag da friheten skal venne tilbake. Jeg sender hver enkelt av dere en hilsen og byldest fra alle mine landsmenn som ser opp til dere. Dere vet av egen erfaring bedre enn noen at dette er en krig mot slaveri, brutalitet og hedenskap, en krig mot ondskap og mørkets makter. Dere har lært hva den nazistiske ideologi og den såkaltte nyordning betyr: hele vårt sinn lagt i lenker. Av dyrekjøpt erfaring kjenner dere verdien av det som president Roosevelt en gang kalte "de fire friheter". Frihet for trykk og tale, frihet til å dyrke sin Gud, friheten uten savn og friheten uten frykt. Dette kjemper dere nå for, våpenløse, men med styrken av tro og vilje. Den dyrekjøpte erfaring vil styrke dere til fortsatt kamp med alle de midler dere rår over, mot Hitler og mot de få landsmenn som har forrådt sitt hjemland og gått i hans tjeneste. Hitler og hans menn er batet over hele Europa fra Nord-Norge til Syd-Hellas. Et Hitlers og Quislings Europa kan ikke bestå. Marerittet vil forsvinne. Dere og utallige andre i hørtatte land går bare og venter på befrielsens dag. Kampen kan ennå bli lang og vil sikkert bli hard, men den dagen vil komme. Tysklands militærmakt vil bli knust og frihet vil igjen råde i Europa.

- o -

Stockholmsavisen "Dagens Nyheter"s Oslokorrespondent skriver:

"Det er en alminnelig oppfatning at visse kredser innen det tyske Reichskommissariat anser den såkaltte Quisling-regjering for å være en fullstendig fiasko, og at de bare av taktiske grunner tillater ham å bevise sin udugelighet i praksis. Deretter vil et nytt system lettere kunne gjennomføres. Dette menes å være forklaringen på tyskernes passivitet overfor Quislings aktivitet ved å utstede nye lover og forordninger uten hensyn til grunnloven."

- o -

En korrespondent i "New York Times" skriver:

"Den økonomiske status i Norge er meget alvorlig. På to år har tyskerne tatt 20% av all nasjonaleiendom, de har lagt beslag på 25% av all nasjonalinntekten, og trukket fire og en kvart million dollars ut av de sne sielle hemmelige fond i Norges bank. Og, skriver korrespondenten, Norge som før var et land som var vel forsynt med alle ting, er nå på randen av hungersnød. Nå får befolkningen, istedenfor det nødvendige gjennomsnittet på 2900 kalorier som anses å være nødvendig til livets opphold, bare 1,175 kalorier pr. dag.

- o -

Dødsfarten.

Naziressen skriver daglig om de norske skinsforlis i Atlanterhavet. I tanslistene forekommer det navn på skip som ikke finnes i det norske skinsregister. Enkelte navn er gjentatt inntil tre ganger, og enkelte skip er tilbakeerobret av engelskmennene, f.eks. M/S Kitty Brøvig i Det indiske hav.

Et budskap fra den engelske kirke til det norske kristenfolk:

Dere har mottatt den nådegave å kunne motstå terror. Nå kalles det nå dere for at dere skal lide for deres sak. Jeg tror at jeg gjengir deres egne tanker når jeg sier at dere ikke skal sørge over det som er falt i deres lodd, men at dere snarere skal fryde dere over det særlige kall som dere har besvart. Det er kallt på dere for at dere skal gjøre den største og mest avgjørende innsats for å vinne frihet og rett for deres land. Det vil gi oss kristne et inspirerende og trøstende eksempel. Dere søker ikke vårt bifall eller vår anerkjennelse. Men vær forsikret om at vi tenker på Norge og ber for Norge. Vi er overbevist om at dere ikke skal ha lidt forgjeves, og at dere alle vil bære frukten av dette, dere vil berge kirken for deres land og framtiden for oss alle.

- o -

Minister Gulbrand Lunde har foretatt en reise til Tyskland og Italia, og skyllene fra hans taleflom øses nå ut over Norges rike gjennom våre nazistiske aviser. Mottoet for hans talerier er gitt av tyskerne og forelagt disse til godkjenning. Aldri har en nordmann på en simplere og mer æresløs måte rakkert ned på sitt eget rede. Alt som kom fra denne tyskbetalte labels munn tjente det ene formål å stille Tyskland i gunstig relieff på Norges bekostning. Denne mann eier ikke stolthet, ikke et fnugg av raskhet, ikke en nasjonal tanke. Han er ikke annet enn en tysk agent i Norge, en forfengelig etteraper av hans store forbilde: Gøbbels. Som typisk for hans utgydelser nevner vi her bare hva han sier om Norges konge og Norges folk:

"Det sies over London at det norske folk henger ved sin konge. Det er løgn av samme sort som de som daglig spredes fra dette propagandasentrum. I kraft av min stilling og det kjempskap jeg har til det norske folk, erklærer jeg fra denne plass og for hele verden at ingen i Norge ønsker kongen tilbake!"

Det interessante ved denne uttalelse er den avsløring den gir av nazistiske midler. En sannhet som ikke tjener partiets formål skal snus om til sin motsetning eller i beste fall undertrykkes. Det er utallige og daglige eksempler på dette. Det er en kjent sak at Kirkedepartementet har avgitt en skriftlig erklæring hvori det forsikrer at bare 2000 lærere har nektet å gå inn i lærersambandet på et tidspunkt da det i en konfidensiell meddelelse til partimedlemmer selv hadde opplyst at ikke mindre enn 2500 lærere hadde avslått. Nå er som bekjent tallet ennå høyere. Til "Kirkedepartementet" var det pr. 1. april kommet ikke mindre enn 200.000 -tohundredetusen- brev fra navngitte folk som protesterte mot den tvungne arbeidstjenesten og erklarte seg solidarisk med lærerne. De bestilte protestuttalelser i pressen "mot lærernes aksjon" er beregnet på å skjule det virkelige forhold: at bak lærernes tapre aksjon står et fast og enig folk.

- o -

En episode i en liten sørlandsby har vakt berettiget oppsikt i Norge. En tysk offiser og to soldater skulle inn på en kafe sent en kveld ved stengt tid. Det ble meddelt at kaféen skulle stenge for dagen, og at det derfor ikke var mulig å servere noe. De tre tyskere trakk først dukene av bordene, knuste alt servis omkring og raserte deretter hele lokalet. En tysker holdt verten og de andre to slo ham i hodet med en stol. De andre gjestene ble truet med revolver, kafeens glassdisk ble knust og alle speil skutt i stykker med revolvereskudd. Deretter ble resten av møblene ødelagt og tyskerne fortsatte også sine ødeleggelser i kjøkkenet. De ga seg ikke før det hele var grundig gjort. De tre tyskere ble da arrestert, men under forhøret meddelte de tyske myndigheter at kafeverten var engelskvennlig, og at de tre tyskeres opptreden derfor måtte betraktes som berettiget harme.

- o -

Den norske presse har på grunn av papirmangelen måttet nedskjære forbruket ganske betraktelig, men det er naturligvis forskjell på de enkelte aviser. Fritt Folk, Deutsche Zeitung og Aftenposten berøres lite, men de aviser som ikke helt ut er gått inn for partiet bli helt sulteforet.

Urens begivenheter er preget av de voldsomme engelske bombeangrepene på Lubeck, Rostock, Köln og de berømte Skodaverkene i Bøhmen. Alle må beklage at gamle og uerstattelige kulturverdier går tapt, men de forbittede protester mot engelskmennenes mangel på respekt for kulturverdier, som det tyske propagandaministerium sender ut, vil bli hilst med forakt. Vi vet hva det tyske flyvåren i 1940 og 1941 uten å være provosert har ødelagt av middelalderkatedraler og uerstattelig kunst i England. Vi har ennå i friskt minne det tyske hunnertog gjennom Belgia og Frankrike under verdenskrigen, ødeleggelsen av katedralen i Reims, biblioteket i Louvain og tusener av andre glemte minnesmerker over Vesteuropaisk kultur. Sannheten er at tyskerne bare forstår sitt eget språk: taler de med bomber, så la de bli svart med bomber!

Det ser ut til at Nord-Norge kommer i frontlinjen igjen. Telefon- og telegrafforbindelsen har vært brutt, men hva det betyr er ennå ikke helt klart.

Den russiske front siger langsomt men sikkert vestover. Framgangen er kanskje ikke så iøynefallende på kartet, men husk at Stalins mål med dette lange vinterfelttoget har vært å tvinge Hitler til å bruke opp de friske reserver som han hadde i beredskap for vår-offensiven. Og Hitlers siste tale viser at dette mål har Russland nådd. For Hitler som i fjor erklarte de russiske armeer for tilintetgjort og det russiske felttog for avgjort, har han måttet stille sitt krigstrette folk en 4. krigsvinter i utsikt! Og han har måttet forlange en blanko-fullmakt til å skride inn mot alle dem som ikke underordner seg hans despoti!

Den japanske stormflod har brydd av for Australia og skyter nå inn mot India.

I Libya kan ingen operasjoner av større dimensjoner ventes nå like før varmen setter inn.

- 0 -

Vi bringer tilslutt et dikt til

1. M A I .

Gjennom krigens nød og trangsel,
over fangelseirers stengsel
er det dagens mening når
båret av en verdens lengsel
mot en ny og større vår.

Det er verdenshån som trenger
frem mot lyset og som sprenger
horisonters skillerand,
alt det egensyn som stenger
mellom klasser, folk og land.

Over dagens sorg og voner
er det vårens sang som toner
i en tid av angst og ve
ut mot jordens millioner
nu en verdensstor ide:

Broderskanstankens høie lære
det er drømmen som skal bære
jordens folk mot lys og fred,
mot en tid da rett skal være
alles lov i maktens sted.

Vold og makt kan ikke binde
livets egne krefter inne,
støkket vingen blir i bur,
dømmes ei ven fra å rinne
vil den sprengte mark og ur,

Andens krefter ennu mindre
kan et folk av volds menn hindre
i å bryte lenkens rem,
lengslen i vårt eget indre
leder oss mot dagen frem.

Utkommer lørdager.

Løfter og realiteter.

"De tyske tropper betrer ikke Norges jord i fiendtlig hensikt. Den tyske overkommando har ikke til hensikt å bruke besatte områder som operasjonsbasis for krig mot England. De tyske militære operasjoner følger utelukkende det mål å sikre Norden mot den tilsiktede engelsk-franske besettelse. Riksregjeringen er overbevist om at denne aksjon også tjener Norges interesser. I den samme vennskapelige ånd som fra gammel tid har preget forholdet mellom Tyskland og Norge erklærer Riksregjeringen overfor den kongelige norske Regjering at Tyskland ved disse forholdsregler ikke har til hensikt å krenke kongeriket Norges integritet eller antaste dets politiske uavhengighet nå eller i framtiden."

Dette er et utdrag av det tyske ultimatum som ble overrakt den norske regjering i morgentimene den 9. april, lenge etterat den tyske flåte uten krigserklæring om natten hadde begynt sitt feige overfall på den norske kyst.

En stor greker sa for mer enn to tusen år siden disse visdomsord: de som begår de skjendigste forbrytelser, fører ofte den vakreste tale.

Tysklands sanne hensikt med okkupasjonen av Norge stilles klart i relieff ved den brutale undertrykkelsespolitikk som det har ført i dette landet i disse to årene. Det 3. rikes vei er her som ellers markert av overfylte fengsler, konsentrasjonsleirer, spionasje, angiveri, tortur, økonomisk utplyndring av vergeløse folk og deres arbeidskraft. Eksekusjon og

Stol aldri på en tysker. Vi vet at Hitlers løfter ingen annen hensikt har enn å bryte en bresle i de forsvarsverkter han angriper. Dette åndmale menneske har av løynen og forrederiet smidd et våpen som har bragt Tyskland store seire. Men hvilke seire? Pyrrhus kunne bære sine dyre seire med løftet hode. Hitlers seire har prissatt Tysklands navn til evig skjensel. Aldri har et stort imperium nedverdiggjort seg til å ta så uerlige våren i sin tjeneste. Men vi er forsynet takknemlig for at det har slått Tysklands ledere med blindhet. Vi er det takknemlig for at det har ritt det en fører som i kraft av sin usympatiske karakter, sin voldsmentalitet og sin bundløse ubødelighet har samlet en hel verden mot seg. Vi er takknemlig for at det 3. rike i Terboven har sendt oss en så typisk eksponent for det nye Tyskland. I dette gamle kultursamfund geberder han seg som en kvieter i en norskensbutikk. Vi takker også forsynet for at det har berøvet Tyskland og dets ledere all psykologisk evne. Intuisjon har tyskeren aldri hatt. Han tror alle andre reagerer som han selv og fatter ikke de reaksjoner som hans brutale voldsherredømme har framkalt over hele Europa.

For ganske nylig ble 18 unge nordmenn fra Akershus transportert til Hovedøya og skutt - i strid med all folkerett - som hevn for at to tyske politimenn og en norsk angiver var blitt drept i åpen kamp nær Bergen. Hva det 3. rike ventet å oppnå ved slike redselshandlinger er uforståelig. For vi vet at for hver nordmann som gir sitt liv for dette landet står 100 fram for å ta hans plass. Martyrernes blod er frihetens sád. Sannelig disse 18 ga ikke sitt liv forjeves. De lever i vårt minne og i vårt fæste forsett og aldri å gi kampen opp mot en ideologi som gir så slike utslag. Og således blir disse 18 døde en levende faktor i vår fællige kamp mot det 3. rike.

Leve fedrelandet!

Herr advokat Bernhard Hjort.

Så lenge verden har stått har det vært forskjellige meninger om hvordan samfundet bør bygges og staten styres. De som har noenlundes samme meninger slutter seg sammen og danner parti. Hindre folk i å tenke er ugjærlig, men man kan selvfølgelig hindre dem i å uttale sine tanker, nemlig ved å kneble dem, innføre sensur, altså avskaffe yttringsfriheten. På denne måten kan man naturligvis avskaffe partiene. Hvem skal så gjøre dette? Selvfølgelig en diktator som tar hele makten og bestemmer hva folk skal få lov til og hva de ikke får lov til, da er vi ved det gamle: "Vi alene vide."

Hvorfor sier De ikke dette rett ut? Hvordan kan så dette gjennomføres? Jo, ved hjelp av nye lover som setter den gamle rettsorden og rettssikkerhet ut av kraft, ved politiet som passer på, ved spioneri, korrupsjon, luring, ved beskyldninger mot folk man vil ramme - kort sagt med alt dette svineri som vi nylig har sett en liten prøve på. Kan det tenkes et mere demoraliserende system, likegyldig om det er hvitt eller rødt? Toden er den samme.

De har vel ikke glemt at De var ute hos mig for noen år siden og sa: "Hvorfor tar ikke Nansen makten? Hvorfor sier De ikke til Nansen at han skal ta makten?"

Jeg svarte Dem at ingenting kunde ligge Nansen fjernere enn å "ta makten". Han var en helt igjennom lojal mann uten spor av politisk orgjerrighet. Dessuten - hvordan skulde han "ta makten"? Dette spørsmål innlot De Dem ikke på.

En mig nærstående person sa engang til Nansen: "Du skulde være diktator du, likesom Mussolini, så kunde det bli greie på tingene." "Nei," svarte han, "det vil jeg ikke. Når diktatoren er borte blir det kaos." Ethvert forsøk på å ta Nansen til inntekt for N.S. eller et annen politisk parti er en forfalskning av det virkelige forhold.

En ting skal man være klar over, og det er at i en diktaturstat kan virkelig litteratur og kunst ikke eksistere. Det finnes vel ingen bedre definisjon av kunst enn Ibsens: "Kunst er personlighetens realisasjon." Hvordan kan en personlighet realiseres når det sitter myndigheter som sier: "Det kan du få lov til, det får du ikke lov til! Det kan du få skrive, det skal du varsågod holde kjeft med."

Man behøver bare å tenke seg at et par herrer som skulde sitte å bestemme hva en Ibsen eller en Bjørnson eller de nulevende forfattere skulde få lov til å skrive, eller hva kunstnerne skulde få lov til å fremstille!

Jo, da skulde det bli åndsliv!

E. W.

Kronprins Olav er nå på en foredragsreise i De Forenede Stater. Han er ledsaget av kronprinsesse Märtha. Aviser og kringkasting intervjuer ham, og hans foredrag om Norges kamp på hjemmefronten og Norges innsats har vært hørt av tusenvis av mennesker. Reisen skal vare i 22 døgn, og på de første døgn hadde kronprinsen holdt fjorten foredrag om Norge. I San Pedro avla han besøk ombord på et norsk skib og samme ettermiddag talte han i St. Olavs Sjømannskirke. I San Francisco talte han i Den norske lutherske kirke og avla siden besøk i det nye sjømannshjemmet Norges Hus. Etter et besøk på Oregon Ship Building Company i Portland, som bygger de kjente "seiersskip", talte han ved en sammenkomst som var arransjert av Portland handelskammer om Norge og De forenede stater som våpenbrødre. I Seattle besøkte han Bowing flyfabrikk som bygger de veldige Bowing flyvendte festninger. Overalt er kronprinsen blitt mottatt med begeistring, og den store interesse for foredragene og de taler som ble gitt til Norge fra amerikansk side, brakte vitnesbyrd om en levende interesse og beundring i Amerika for Norges innsats.

Fra London meddeles om bombeangrepene på Trondheim:

Det meldes over Storlien på svensk grensen ikke langt fra Trondheim at norske reisende som kom over grensen fortalte at det deltok 75 store britiske bombefly i raidet på Trondheim natt til onsdag, og at de nærret løs på undervannsbåtbasen i Nyhavn i flere timer. Havneområdet ble buskrevet som et eneste flammehav. Ubåtbasen som et par tusen danske og norske arbeidere er blitt tvunget til å arbeide ved nå i snart to år, ble sagt å være helt ød lagt. Det ble også foretatt heftige angrep på de store tyske krigsskip i Afjord like ved Hornelvik. Det blir rapportert at det skulle være flere treffere på disse krigsskipene, som hadde svart med kraftig artilleri- og antiluftskvts. Føreren av et stort britisk bombefly som var truffet av antiluftskytset, forsøkte å styre maskinen slik at det røk like ned på den store tunge krysseren "Admiral Tirnitz". To firemotors britiske bombefly startet ned i Byrnarke like utenfor Trondheim. Flygerne hoppet ut i fallskjerf like før nedstigningen og de er ikke blitt tatt til fange ennå. Men de tyske myndigheter har sendt ut melding om at alle som hjelper britiske flygere, vil bli skutt.

"Times" skriver i dag at da tyskerne flyttet sine lomreslagskip fra den franske havnen i Brest og gjemte størstedelen av dem i Trondheimsfjorden, hadde de håpet at de skulle unngå den ustanselige bombing som de hadde vært utsatt for ved den franske kyst. Men de regnet feil. Engelskmennene bomber nå Trondheim mer enn de noengang har bombet Brest. Og de har bekjentgjort at det var deres hensikt å ødelegge denne fløtbasen som tyskerne har der. Og hvis de også skulle være så heldige å få ødelagt det tyske slagskipet "Tirnitz", så meget desto bedre. De to siste to raidene har vært forholdsvis større enn angrepene på Rostock. Man tror virkningen av bombeeksplosionene helt over til Sverige, ca. 80 km. borte. Det er både tyske og norske tap. Og det skal være vanskeligere å ødelegge Trondheim fra luften enn det var å ødelegge Rostock og Lubeck. Foruten "Tirnitz", dokkene og havneanleggene er det meget i selve byen som er av interesse for tyskerne. Fire tyske krigsskip skal være samlet lenger inne i Trondheimsfjorden, altså Afjorden. Ved disse raidene på Trondheim får den tyske overkommandoen anelse om hva den kan vente seg. Trondheim har vært hovedmålet for de mest ødeleggende motangrep fra britisk side etterat tyskerne har tatt Norge.

Ukeoversikt:

Folk som er kommet fra nordland og som har talt med tyske soldater gir en levende skildring av den depresjon som har grenet de tyske soldater etter Hitlers siste tale. Ennå en krigsvinter i Russlands ødemarker, ennå en vinters kulde og hunger i hjemlandet, ennå et års nattavak under de engelsk-amerikanske bombeangrep, som øker i intensitet fra uke til uke. Vi er snart midt i mai. Det er åpenbart kommet en sløde iver for Hitlers planer og den tyske hærledelse har latt skinne igjennom at det nå kan gå uker før den store offensiv kommer. Hvis den kommer. Hvis sannheten ikke er den at Stalin har svekket de tyske reserver så alvorlig at våroffensiven blir en sommer eller høstoffsiv. De nærreste øker vil vise det.

I mellomtiden hører de russiske armeer løs på tyskerne i øst, mens talløse engelske og amerikanske bombefly dag og natt slipper sin dødbringende last over Tyskland og de okkuperte områder, dessorganiserer kommunikasjonene, legger fabrikkene i ruiner og binder tusen av tyske fly til vestfronten. For Tyskland har igjen fått en vestfront - det ordet har ingen god klang i Tyskland, for det betyr nederlagets skygger igjen.

I dette øyeblikk meldes om et stort sjøslag øst for Australia. Vi venter spent, men reilig på hva London og New York har å si til de japanske "seiersmeldinger".

Husk Hitlers og Quislings agenter er allesteds! Vær forsiktig for sakens og for dine landsmenns skyld. Et uforsiktig ord kan bringe dem i stor ulukke. 14 Japanske skip er hittil senket og 6 alvorlig skadet i sjøslaget utenfor Salomonøyene.

Av den svenske avis Eskilstunakurirens leder 11/4.42 hitsettes:

Vidkun Quisling er definitivt kommet til kort overfor Eivind Berggrav. Fyllt av hat over at en mann våger å reise seg selv og sin åndskraft mot de nedbrytende onde makter som diktaturet hartatt i sin tilneste, har forrederen ingen annen utvei enn å rydde ham av veien. På toårsdagen for tyskernes overfall på Norge er den alt på forhånd avsatte biskopp, Nordens uforlignelige åndelige leder, blitt ført til konsentrasjonsleir. Slik er ryordningen. Og slik er Quislings verk. Nazistenes eneste støtte er den brutale makt. Med dens hjelp tror de at de kan bygge noe bedre.

De gamle konsentrasjonsleirene er blitt overfylt og nye har de måttet lage. Hirten og partiet arresterer prester, lærere og embetsmenn. Det er klart at Quisling ikke ser det håpløse i sitt foretagende. Han lever i den forestilling at om bare den eller den leder ryddes av veien, så skal opposisjonen være maktesløs. Han har ennå ikke oppdaget at for hver leder han berøver sitt folk, oppstår lo andre. Og hans arbeidsgivere, tyskerne, kan åpenbart ikke fatte at nordmennene ikke er av samme emne som deres egne landsmenn. Dem kunne Hitler forholdsviss fort underkue og forvandle til en ensrettet hor. Men Vidkun Quisling kan aldri gjøre det samme med nordmennene.

Det er tydelig at stillingen i Norge har forverret seg i de siste ukene. Landets prester har nedlagt sine embeter, lærerne har vegret seg ved å oppdra barn i den nazistiske lære, messer av embetsmenn er avsatt eller arrestert, tusener av fagforeningsledere er avsatt. Alt peker mot kaos. Maktbegjæret og urensligheten feirer stadig nye triumfer. Så langt fra å skride inn mot disse utskjelvelser har tyskerne tillatt at Eivind Berggrav settes i konsentrasjonsleir. Det er en utfordring mot hele Norden og den sier at tyskerne er ute av stand til å bedømme situasjonen. At de ikke forstår at Berggravs vei til fangeleiren er en ærens vei og at hele Norge følger ham. Fra sin celle blir Berggrav mektigere enn noensinne. En sterk, brennende ånd kan ikke settes i bur. Det som nå foregår i Norge er intet mindre enn en revolusjon mot det onde, en folkereisning mot vannviddet. Her gis ingen nøytralitet. I striden mellom Gud og diavel må alle treffe sitt valg. Er det tillatt å spørre den svenske regjering om de virkelig fatter det som skjer i Norge og om den mener at disse redselene skal hemmeligholdes for det svenske folk?

Nya Dagligt Allehanda skriver:

Hver eneste dag får man nye vitnesbyrd om at fysisk vold ikke kan ødelegge den store mentale styrken som lidelsene har skapt hos nordmenn. I kampen mot det overveldende flertall av lærere brukes en uvanlig brutalitet. Det er framleis vanskelig å forstå hvilken interesse myndighetene kan ha i denne utvikling, skriver avisen videre. Terboven har stemplet lærernes holdning som ensbetydende med streik og en trussel mot den tyske krigsmakt. Men forbindelsen mellom krigføring og våpenløse menns frie overbevisning, det er og bli et mysterium. Nordens folk har i århundrer vært vant til å reflektere over tingene. Det har vært noe som har vært uløselig forbundet med deres rettsbevissthet.

Et eller annet sted i England er et lite stykke Norge. Det er den ene enden av en flyplass som en jagerving i det norske flyvåpen deler på en vennskapelig måte med britiske jagervinger. Her kan man gå fra typiske engelske omgivelser til de norske flyveres grunn som er omdannet til en norsk seter, og man blir plutselig hensatt til Norges fjell. Hvert eneste medlem av vingen er nordmann, og selve vingen er en av flere norske avdelinger som er stasjonert her i landet. En rekke andre vinger vil bli oppsatt for hundrevis av nordmenn, som snart blir ferdig med sin utdanning i Canada og som kommer over til England senere.

Lærerne: Torsdag ble skolene åpnet igjen i Oslo. Det "statsbærende parti" har måttet bøye seg for "de 600 skitne norske lærere" som en høytstående gestapooffiser titulerte dem på Grini. Skolen skal ikke forrestes av den nazistiske ideologi, og sambandet får ingen disiplinær myndighet over lærerne. Vi takker lærerne for det strålende eksempel de har gitt ikke bare oss men den hele verden. Det som er av ånd, dør aldri.

Utkommer lørdager.

17. MAI.

Velsignte blant dage, på blomstrende sky'r

3033

du blikker til bygden så søtt som en brud.
Men engang om året med nødvede sky
det folk du har kåret du kysser påny.

Du svinner, men kommer så sikkert igjen
som blomsten i sommer, som visnede hon.
Som ørnen fra østen til redet i vest,
du kommer når røsten deg kaller hernest.

Henrik Wergeland.

TIL HENRIK WERGELAND.

Kjære mester,
Aldri har du vært våre hjerter så nær som i dag, aldri har du vært så nærstående i ditt folk som i disse ulykkens år. Aldri har ditt liv og ditt eksempel fyllt oss med slik brennende tro som i dag, med så sikker forvisning om det godes seier. - Din ildhug ulmer videre i ditt folk. Ditt liv var en kamp i fattigdom for de undertrykte, mot fordom og despoti. For ditt folk er du blitt en varde som viser oss veien hjem. Ditt navn er "englenes vingeklang, havgang i luften", en samlende fanfare for alle nordmenn. Du ga ditt liv og vant det. Ditt følge blir stort når timen kommer.

Aldri har ett menneskes lyse tro trosset døden slik som din. Fra din grav strømmer en underbar kraftkilde ut i vårt folk. Du er midt iblant oss i dag som du vil være det om tusen år: for det som er av ånd er tidløst og udrevelig.

Du skapte denne dagen og løftet den opp over de andre dagene i året for å minnes fedrene på Eidsvoll. Du førte deres storverk videre, for ingen har gjenreist vår nasjonale æresfølelse som du.

Vi spør deg ikke, store mester, hvor du står i dag. Du lever jo midt i blant oss, i fengslene, i konsentrasjonsleirene, i hvert blikk som fenger mellom landsmenn, du er hos våre brødre i deres siste stund på elskusjonsspelen. Ditt samme hjerte favner alt.

Vi vet at den ånd som fyller deg vil seire. For du har hvervet oss en bar i himlene og i alle gode menneskers samvittighet.

Det er nordmenn forbudt å vise de norske farger i deres eget land på frihetsdagen. Det er nordmenn forbudt å bringe deres store døde sin hyldest i blomster. - Men går du gjennom Studenterlunden på frihetsdagen, så blott ditt hode for Norges store sønn.